

รายงานสถานการณ์ศัตรูข้าว

วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
โทร. ๐๒-๙๕๕๑๕๑๔ โทรสาร ๐๒-๙๕๕๑๕๑๔

E-mail: Bio53@hotmail.com, doae_pmd@hotmail.com

๑. สถานการณ์ศัตรูข้าว

พื้นที่ปลูกตามรายงานของสำนักงานเกษตรจังหวัด ณ วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ จำนวน ๖๘ จังหวัด มีพื้นที่ปลูกข้าว ๙,๒๖๕,๙๗๓ไร่ สถานการณ์ศัตรูข้าว ในสัปดาห์นี้

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล* ไม่พบการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

โรคไหม้ข้าว** พบการระบาดของโรคไหม้ข้าว จำนวน ๕ ไร่ ข้าวอายุต่ำกว่า ๔๐ วัน ในระดับไม่รุนแรง (ลดลง ๑๒ ไร่) ได้แก่ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

๒. การดำเนินงานควบคุมการระบาด

๒.๑ เจ้าหน้าที่กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ประสานงานติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าว ภายใต้โครงการกำหนดจุดเฝ้าระวังศัตรูพืช (แปลงติดตามสถานการณ์ข้าว) เพื่อติดตามสถานการณ์ในพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและโรคไหม้ข้าว

๒.๒ ประชาสัมพันธ์แจ้งจังหวัดที่เคยพบการระบาดและพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาด ๔๒ จังหวัด เตรียมความพร้อมในพื้นที่ระบาดซ้ำซากเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการระบาดขึ้นอีก โดยได้จัดทำแปลงติดตามสถานการณ์ทั้งหมดจำนวน ๘๐๙ แปลง ศจช.ในพื้นที่เสี่ยง เตรียมความพร้อมในการผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบีวเวอเรีย และรณรงค์ให้สมาชิก ศจช. ใช้ควบคุมศัตรูข้าวในทุกพื้นที่

๒.๓ สำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์ ลงพื้นที่เพื่อติดตามสถานการณ์การระบาดของโรคไหม้ข้าว พร้อมทั้งให้คำแนะนำเรื่องการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาควบคุมในพื้นที่ที่พบการระบาด

๒.๔ กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ได้จัดทำโครงการจุดเฝ้าระวังศัตรูพืช (แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าว) ในพื้นที่ ๔๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ยโสธร มุกดาหาร นครพนม อุบลราชธานี ขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี เลย หนองคาย สกลนคร ร้อยเอ็ด น่าน แพร่ พะเยา อุดรดิตถ์ เชียงใหม่ พิษณุโลก เชียงราย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร นครสวรรค์ พระนครศรีอยุธยา ชัยนาท อ่างทอง ลพบุรี นครปฐม ปทุมธานี สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา สระแก้ว ปราจีนบุรี นครนายก ระยอง สุราษฎร์ธานี ประจวบคีรีขันธ์ พัทลุง และจังหวัดชลบุรี

๓. การคาดการณ์

สภาพอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา ในช่วงระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

ภาคเหนือ อุณหภูมิต่ำสุด ๒๑ - ๒๖ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๑ - ๓๖ องศาเซลเซียส มีฝนบางแห่ง ร้อยละ ๔๐ - ๖๐ ของพื้นที่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิต่ำสุด ๒๒ - ๒๖ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๑ - ๓๖ องศาเซลเซียส มีฝนบางแห่ง ร้อยละ ๖๐ - ๗๐ ของพื้นที่

ภาคกลางและภาคตะวันออก อุณหภูมิต่ำสุด ๒๓ - ๒๗ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๑ - ๓๖ องศาเซลเซียส มีฝนบางแห่ง ร้อยละ ๔๐ - ๗๐ ของพื้นที่

ภาคใต้ อุณหภูมิต่ำสุด ๒๓ - ๒๖ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๐ - ๓๕ องศาเซลเซียส มีฝนบางแห่ง ร้อยละ ๔๐ - ๗๐ ของพื้นที่

สภาพอากาศในพื้นที่ ภาคเหนือ มีฝนร้อยละ ๔๐ - ๖๐ ของพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออก และภาคใต้ มีฝนร้อยละ ๔๐-๗๐ ของพื้นที่ ข้อมูลจากแปลงสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าวในสัปดาห์นี้ พบว่าปริมาณเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและโรคไหม้ข้าวเพียงเล็กน้อย สภาพอากาศในสัปดาห์นี้ค่อนข้างเหมาะสมต่อการแพร่ระบาด

ของเพื่อยกระโดดสีน้ำตาล ส่วนโรคไหม้ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ พบการระบาดในระดับไม่รุนแรงบ้างแล้ว ขอให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงข้าวและเผ่าระวังอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะข้าวที่อยู่ในระยะกล้าใช้พันธุ์อ่อนแอ มีการให้ปุ๋ยไนโตรเจนในอัตราที่สูง และต้นข้าวในแปลงหนาแน่น หากพบให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการควบคุมสถานการณ์โดยทันที

๔. คำแนะนำในการควบคุมการระบาด

๔.๑ เพื่อยกระโดดสีน้ำตาล

๑. ปลูกข้าวพันธุ์ต้านทานเพื่อยกระโดดสีน้ำตาล เช่น กข ๖ กข ๓๑ กข ๔๑ กข ๔๗ สุพรรณบุรี ๒ สุพรรณบุรี ๓ สุพรรณบุรี ๔๐ พิษณุโลก ๒ เป็นต้น และไม่ควรปลูกพันธุ์เดียวติดต่อกันเกิน ๔ ฤดูปลูก ควรปลูกสลับกันระหว่างพันธุ์ต้านทานสูงกับพันธุ์ทนทานหรือพันธุ์อ่อนแอปานกลาง โดยพิจารณาอายุเก็บเกี่ยวให้ใกล้เคียงกัน เพื่อลดความเสียหายเมื่อเกิดการระบาดรุนแรง

๒. สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ เพื่อนำองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบนิเวศในแปลงนามาวิเคราะห์ และตัดสินใจด้วยตนเองในการจัดการแปลงข้าว จากสถานการณ์จริง

๓. ในแหล่งที่มีการระบาด ที่สามารถควบคุมระดับน้ำในนาได้ หลังปักดำหรือหว่าน ๒-๓ สัปดาห์จนถึงระยะตั้งท้อง ควบคุมน้ำในแปลงนาให้พื้นดินพอเปียก หรือมีน้ำเรี่ยผิวดินนาน ๗-๑๐ วัน แล้วปล่อยขังทิ้งไว้ให้แห้งเองสลับกันไป จะช่วยลดการระบาดของเพื่อยกระโดดสีน้ำตาล

๔. ใช้เชื้อราบิวเวอเรีย(เชื้อสด) อัตรา ๑ กิโลกรัม(๒ ถุง)/น้ำ ๒๐ ลิตร ควรฉีดพ่นในบริเวณที่พบเพื่อยกระโดดสีน้ำตาล และควรฉีดพ่นในเวลาเย็น

๕. ในกรณีที่ต้องสารเคมีในการกำจัดเพื่อยกระโดดสีน้ำตาลแนะนำให้ใช้สารเคมี ดังนี้

๑) ข้าวระยะกล้าถึงแตกกอ (อายุ ๓๐-๔๕ วัน)

- บูโพรเฟซิน ๒๕ % WP ๑๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- บูโพรเฟซิน ๑๐ % WP ๒๕ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- บูโพรเฟซิน ๕ % WP + ไฮโซโปรคาร์บ ๒๐ % WP ๕๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

๒) ข้าวระยะแตกกอเต็มที่

- อีโทเฟนพรีออกซ์ ๑๐ % EC ๒๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อีโทเฟนพรีออกซ์ ๕ % EC ๔๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- คาร์โบซัลเฟน ๒๐ % EC ๑๑๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ฟิโนบูคาร์บ ๕๐ % EC ๖๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ไฮโซโปรคาร์บ ๕๐ % WP ๖๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

๓) ข้าวระยะตั้งท้องถึงออกรวง

- ไดโนทีฟูแรน ๑๐ % WP ๑๕ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ไทอะมิโทแซม ๒๕ % WG ๒ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- โคลโทอะนิติน ๑๖ % ๖-๙ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อิมิดาโคลพริด ๑๐ % SL ๑๕ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อีทีไพโรล ๑๐ % SC ๕๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร

๔.๒ โรคไหม้ข้าว

๑. สำรองแปลงนา อย่างสม่ำเสมอถ้าพบอาการของโรคไหม้ข้าวควรให้ปฏิบัติดังนี้

๑) ใช้เชื้อบีเอส (บาซิลลัส ซับทีลีส) พ่นอัตราตามคำแนะนำในฉลาก

๒) ใช้เชื้อไตรโคเดอร์มาอัตรา ๑ กก./น้ำ ๒๐๐ ลิตรพ่น

๒. ถ้ามีความจำเป็นให้ใช้สารเคมีพ่นเฉพาะจุดที่พบการระบาดเพื่อควบคุมไม่ให้เชื้อราแพร่กระจายขยายเป็นวงกว้างออกไป สำหรับสารเคมีที่ใช้ ได้แก่

๑) อิติเฟนฟอส ๕๐ เปอร์เซ็นต์ อีซี อัตรา ๒๐-๒๕ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร

๒) บลาสติซิดีน-เอส ๒ เปอร์เซ็นต์ อีซี อัตรา ๒๐-๒๕ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร

๓) ไตรไซโคราโซล ๗๕ เปอร์เซ็นต์ ดับบลิวพี อัตรา ๑๐-๑๖ กรัม ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร

*** ควรพ่นในแปลงข้าวที่มีประวัติว่าเคยมีโรคระบาดมาก่อน การใช้สารเคมีพ่นซ้ำกันหลายครั้ง เชื้อราจะต้านทานสารเคมีหรือดื้อยา ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อราต้านทานสารเคมี จึงควรเลือกใช้สารเคมีบางชนิดพ่นสลับกัน ทั้งนี้ในการใช้สารเคมีควรใช้ด้วยความระมัดระวัง และคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตัวผู้ใช้และสภาพแวดล้อม

๓. หว่านเมล็ดพันธุ์ในอัตราที่เหมาะสม ๑๕ - ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ ควรแบ่งแปลงให้มีการถ่ายเทอากาศได้ดี

๔. คลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น ไตรไซโคราโซล คาซูกามัยซิน คาร์เบนดาซิม

โพรคลอราซ อัตราตามคำแนะนำในฉลาก

หมายเหตุ จังหวัดที่มีข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าว ๖๘ จังหวัด ๒,๔๐๒ ตำบล

*จังหวัดที่มีรายงานข้อมูล ๕๘ จังหวัด ๑,๗๖๕ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๓๐ และ ๗๓.๔๘ ตามลำดับ

จังหวัดที่ไม่มีรายงานข้อมูล ๑๐ จังหวัด ๖๓๗ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๗๐ และ ๒๖.๕๒ ตามลำดับ

** จังหวัดที่มีรายงานข้อมูล ๕๘ จังหวัด ๑,๗๖๘ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๓๐ และ ๗๓.๖๐ ตามลำดับ

จังหวัดที่ไม่มีรายงานข้อมูล ๑๐ จังหวัด ๖๓๔ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๗๐ และ ๒๖.๔๐ ตามลำดับ

รายละเอียดเพิ่มเติม ในรายงานสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช ทาง <http://www.doae.go.th/> หรือ <http://www.ppsf.doae.go.th/>

แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบการระบาดของโรคไหม้
ระหว่างปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘ ปี ๒๕๕๘/๒๕๕๙

